

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71

Sagsnr.
2018 - 5058

Doknr.
618848

Dato
12-10-2018

Folketingets Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 har d. 21. september 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 60 (alm. del) til børne- og socialministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 60:

"Vil ministeren i forlængelse af møde i § 71-tilsynet med Ankestyrelsen og børne- og socialministeren om tvangsanbringelsessager den 18. september 2018 oplyse, om ministeren og Ankestyrelsen vil kommentere på tænketanken Justitias rapport "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces", hvoraf det fremgår, at der er en række retssikkerhedsmæssige udfordringer ved den måde, som sagsbehandlingen af tvangsanbringelser i kommunerne foregår på i dag?"

Svar:

En afgørelse om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet uden samtykke træffes som udgangspunkt af børn og unge-udvalget efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Der er tale om en meget indgribende foranstaltning i børnene og familiernes liv.

På den baggrund er der en række bestemmelser i serviceloven, som netop har til formål at sikre barnet eller den unges og forældremyndighedsindehavers retssikkerhed i disse sager, herunder deres ret til at blive hørt og inddraget.

Ved sager om særlig støtte til børn og unge gælder således, at kommunalbestyrelsen altid skal overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af familie og netværk, jf. servicelovens § 47. Før der iværksættes eventuelle foranstaltninger, skal kommunalbestyrelsen undersøge barnets eller den unges forhold, som fastsat i servicelovens § 50. Den børnefaglige undersøgelse skal så vidt muligt gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år.

Kommunen skal derudover i medfør af servicelovens § 48 afholde en børnesamtale med barnet eller den unge, inden der træffes afgørelser uden samtykke. Det gælder også anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet uden samtykke. Desuden har barnet eller den unge på ethvert tidspunkt under sagens behandling ret til at få en bisidder, jf. § 48 a.

Kommunens børn og unge-udvalg kan endvidere kun træffe afgørelse om, at et barn eller en ung skal anbringes uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år efter servicelovens § 58,

hvis der er åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade.

Yderligere gælder, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde både forældremyndighedsindehavere og barnet eller den unge, der er fyldt 12 år, gratis advokatbi-stand i disse sager efter servicelovens § 72.

Inden børn og unge-udvalget træffer selve afgørelsen, skal indehaveren af forældremyndigheden samt barnet eller den unge have lejlighed til at udtale sig over for børn og ungeudvalget, jf. servicelovens § 74, stk. 2. Det samme gælder for advokaten og eventuel anden bisidder for forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge. Tilbud til barnet eller den unge om at udtale sig over for børn og unge-udvalget kan dog undlades, hvis barnet er under 12 år, eller hvis det må antages at være til skade for barnet eller den unge.

Børn og unge-udvalgets afgørelse om en anbringelse uden samtykke kan påklages til Ankestyrelsen jf. servicelovens § 168. Ankestyrelsen har ansvaret for, at sagen bliver forsvarligt oplyst, inden de træffer afgørelse i klagesagen, herunder med hensyn til lægelige udtalelser og udtalelser fra andre sagkyndige samt parterne i sagen.

Sagens parter har her mulighed for at medvirke ved og følge behandlingen af sagen, blandt andet ved at komme med bemærkninger eller nye oplysninger og ved at kommentere eventuelle nye oplysninger, som Ankestyrelsen indhenter i sagen, jf. § 17 i bekendtgørelsen om forretningsorden for Ankestyrelsen. Ankestyrelsen inviterer desuden parterne til at udtale sig på et ankemøde, inden sagen bliver afgjort.

Ankestyrelsens afgørelse kan af parterne kræves forelagt for retten, jf. § 169 i lov om social service. Efter § 170 i lov om social service tiltrædes byretten under hovedforhandlingen af et retsmedlem, der er sagkyndig i børneforsorg, og et retsmedlem, der er sagkyndig i børne- eller ungdomspsykiatri eller i psykologi.

Spørgsmålet ses også rettet til Ankestyrelsen.

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet er der således også indhentet bidrag til besvarelsen fra Ankestyrelsen, som oplyser følgende:

”Tænketanken Justitia har bedt Ankestyrelsen om at levere statistiske oplysninger til rapporten ”Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces”, men Ankestyrelsen er ikke blevet interviewet eller på anden måde inddraget i de konklusioner som fremgår af rapporten.

Ankestyrelsen afgør børnesager på ankemøder. Sagen afgøres af 2 jurister fra Ankestyrelsen og 2 beskikkede medlemmer. Der deltager desuden en børnesagkyndig rådgiver på alle møder. Forældre og børn fra 12 år inviteres sammen med deres advokater til ankemødet. Hvis barnet tager imod invitationen, indledes mødet med en samtale med barnet og dets advokat. Vi spørger barnet om dets trivsel og barnets holdning til anbringelsen. Samtidig gør vi barnet opmærksom på, at det er mødedeltagerne, der afgør sagen ud fra en vurdering af, hvad der er bedst for barnet. Det gør vi i et forsøg på at løfte ansvaret for sagens udfald bort fra barnet. Efter mødet med barnet er der en samtale med forældrene og deres advokat. Barnets advokat deltager også i denne del af mødet, så advokaten kan varetage barnets interesser. Det er kommunen, der

er ansvarlig for at følge barnet til og fra møder i Ankestyrelsen, så barnet ledsages af en voksen, der kan tage sig af barnet. Barnet har også mulighed for at tage en bisidder med til mødet.

I 2017 afgjorde Ankestyrelsen 1.332 klagesager fra børn og unge-udvalgene om tvangsmæssige foranstaltninger. Ankestyrelsen stadfæstede 98 procent af afgørelserne. I Justitias rapport omtales det ikke, at Ankestyrelsen samtidig har mulighed for at træffe en afgørelse om, at kommunen skal foretage yderligere sagsbehandlingskridt fx en nærmere udredning af et barns behandlingsbehov eller pålæg om, at kommunen skal se på sagen igen og træffe en ny afgørelse om fx samvær eller særlig støtte, selvom afgørelsen bliver stadfæstet (egen-driftskompetence). I 2017 gav Ankestyrelsen kommunerne 269 pålæg om sagsbehandlingskridt i klagesagerne.

Når Ankestyrelsen behandler klagesager, tager vi også stilling til, om kommunerne overholder de formelle forvaltningsretlige regler for sagsbehandling. Vi udtaler kritik over for kommunerne, hvis der er tale om væsentlige sagsbehandlingsfejl. I 2017 blev der udtalt kritik i 9 procent af sagerne om de tvangsmæssige foranstaltninger. Det drejer sig blandt andet om:

- Ret til at komme med bemærkninger til sagen, inden den bliver afgjort (partshøring)
- Reglen om, at alle nødvendige og korrekte oplysninger skal ligge i sagen, inden den bliver afgjort (undersøgelsesprincippet)
- Ret til at få en forklaring på afgørelsens resultat (begrundelse)

Kommunerne skal efter serviceloven give tilbud om advokater til sagens parter i sager om tvangsmæssige foranstaltninger. Det er Ankestyrelsens erfaring, at stort set alle forældre tager imod tilbud om advokatbistand, og at børn over 12 år altid er repræsenteret ved egen advokat i Ankestyrelsen. Barnets advokat er en anden end forældrenes. På den måde tages der hensyn til, at barnets interesser i visse tilfælde ikke er sammenfaldende med forældrenes.

Som central ankeinstans skal Ankestyrelsen følge og om fornødent korrigere praksis i kommunernes børn og unge-udvalg. Det sker ved udsendelse af principafgørelser, som kommunerne er forpligtede til at følge, samt initiativer over for kommunerne i form af undervisning, vejledning og dialogmøder.

En central forankring giver desuden Ankestyrelsen mulighed for at indsamle viden på landsplan til brug for regelforenklinger, præciseringer af lovgivning eller andre tiltag, der kan bidrage til korrekt retsanvendelse.

Ankestyrelsen har i 2018 haft særligt fokus på de nye børn og unge-udvalg, som er sammensat i kommunerne efter kommunalvalget i 2017. Vi har udbudt 10 kurser til de nye medlemmer af de kommunale børn og unge-udvalg.

I 2019 planlægger Ankestyrelsen nye kurser målrettet medlemmer og sekretariatsmedarbejdere og protokolførere for børn og unge-udvalgene.”

Med venlig hilsen
Mai Mercado